

Инж. Пламен Никифоров  
Председател на НТС по „Водно дело“

**ПРИОРИТЕТНИ ОБЕКТИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ,  
ВКЛЮЧЕНИ В ДУНАВСКАТА СТРАТЕГИЯ**

**PRIORITY PROJECTS OF BULGARIA,  
INCLUDED IN THE DANUBE STRATEGY**

**Dipl. Eng. Plamen Nikiforov  
President of Scientific-Technical Union of Water Affairs**

*Summary: The overall objective of the European Commission and the governments of fourteen European countries along the Danube is to strengthen cooperation and understanding between citizens of the region through the development of Danube Strategy. The main objective of the strategy is the markets integration within the Union, cross-border, interregional and international cooperation.*

*Our priority areas for the strategy are:*

- *Improving accessibility, transport and communications on Danube river and efficient use of energy resources (Priority Axis “Connectivity”)*
- *Improving water quality, preserving the rich biodiversity, prevention and risk management (Priority Axis “Environment and risk prevention”)*
- *Increasing the competitiveness of regions through innovation, education, culture, tourism, multicultural dialogue and preservation of regional identity and rich cultural heritage. (Priority Axis “Socio-economic development, human capital and intercultural dialogue”)*
- *Improving the governance system, increasing the administrative capacity and cooperation and dealing with security issues (Priority Axis “Management”)*

*The specific priorities and projects that our country has proposed to implement are described in the first two axes and the priority directions are indicated in the other two.*

*It is emphasized that in the Bulgarian and Romanian proposals, the implementation of both hydro complexes in Nikopol and Silistra is not included. It is proposed in the article to cooperate the efforts of Bulgarian and Romanian water experts to build a common position on the inclusion of both hydro complexes in the Danube Strategy.*

Общата цел на Европейската комисия и правителствата на четиринайсетте европейски страни по поречието на река Дунав е да се засили сътрудничеството и разбирателството между гражданите на региона, чрез разработването на Дунавска стратегия. Основната цел на стратегията е интегриране на пазарите в рамките на Съюза чрез трансгранично междурегионално и международно сътрудничество.

Стратегията се основава на съвместни подходи, взаимодействие и ефективно използване на съществуващите инструменти и фондовете на ЕС,

както и други ресурси и финансови средства. “Стратегията на ЕС за Дунавския регион”, е описана в два документа: (1) Съобщение на Европейската комисия към други институции на ЕС, и (2) Съпровождащ план за действие, който допълва съобщението.

**Българската позиция за участие в Дунавската стратегия отчита визията на стратегията “Европа 2020”, основните европейски и национални политики и нуждите от развитие на местните и регионалните общности. Тя се основава на принципите на сближаване, добросъседство и сътрудни-**

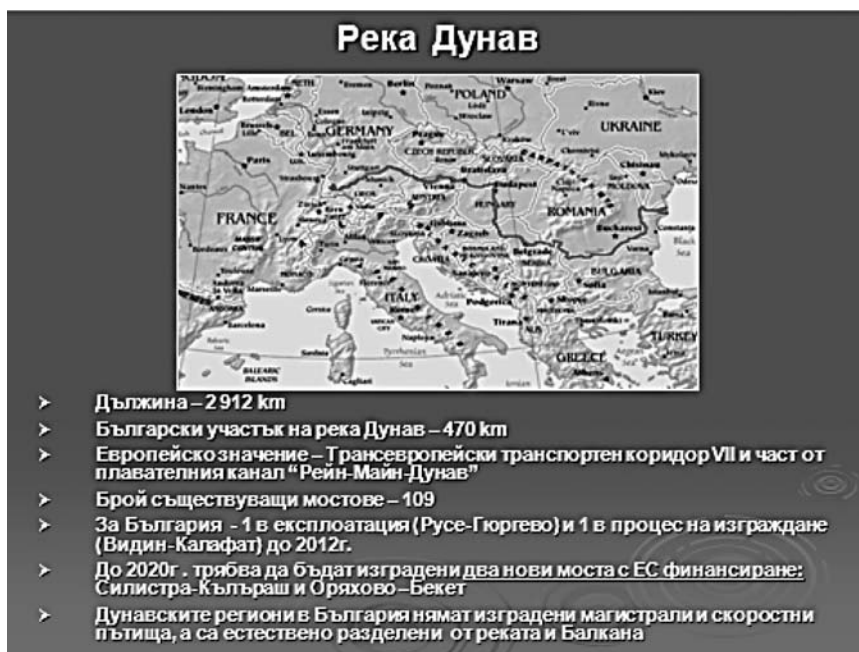
чество. Стратегията и приетия План за действие ще служат като основа за развитие на националната стратегическа референтна рамка и свързка с националните оперативни програми за следващия програмнен период 2014-2020.

Нашите приоритетните области за стратегията са:

- подобряване на достъпността, транспортните връзки и комуникации по и към Дунава и ефективното използване на енергийните ресурси (**ПРИОРИТЕТНА ОС “Свързаност”**);
- подобряване качество на водите, опазване на богатото биоразнообразие, превенция и управление на риска (**ПРИОРИТЕТНА ОС “Околна**

среда и превенция на риска”);

- повишаване на конкурентоспособността на регионите, чрез иновации, образование, култура, туризъм, мултикултурен диалог и съхраняване на регионалната идентичност и богатото културно наследство. (**ПРИОРИТЕТНА ОС “Социално-икономическо развитие, човешки капитал и междукултурен диалог”**);
- подобряване на системата на управление, увеличаване на административния капацитет и сътрудничество и справяне с проблемите на сигурността (**ПРИОРИТЕТНА ОС “Управление”**).



В рамките на Дунавската стратегия, България предлага реализирането на комплексни проекти в следните основни направления:

- Развитие на Общоевропейски транспортен коридор № 7 посредством подобряване на навигацията по р. Дунав, модернизация на пристанищната инфраструктура, насърчаване на интермодалните превози, осигуряване на напречните връзки през реката, довеждащата транспортна инфраструктура и развитие на информационните системи;
- приоритетно развитие на транспортната инфраструктура (пътна и железопътна) по Общоевропейските

транспортни коридори 4, 9 и 10 като част от направлението Централна Европа - Егейско море;

- опазване водите на реката и нейното биоразнообразие;
- използване на река Дунав като фактор за съживяване на Дунавското крайбрежие, за преодоляване на негативните тенденции в икономиката, демографията и изграждането на дунавските селища, общини и области;
- мащабно експониране и социализиране на изключително богатото културно наследство и вписване в дунавски културен коридор, с ясно изразено европейско съдържание и значение;

- оформяне на цялостен туристически продукт със своя специфика и туристически маркетинг на река Дунав и Дунавското крайбрежие, базиран на специфичния природен, културен ландшафт и историческа среда;
- развитие на дунавските селища в органично единство и хармония с реката, чрез прилагане на нов подход в устройственото планиране, който да подобри качествено архитектурната среда и да създаде специфичен облик и колорит на българските крайдунавски селища;
- развитие на териториалното сътруд-

ничество със страните от Дунавския басейн.

Описаните по-долу комплексни приоритетни направления и конкретните проекти към тях илюстрират Българската национална позиция за подготовката и реализацията на Стратегията на ЕС за Дунавския регион. Посочени са конкретните проекти по първите две приоритетни оси, които са свързани с реализацията на инфраструктурни проекти и проекти за опазване на околната среда. За останалите две приоритетни оси са показани само приоритетите и комплексните направления към тях.

### ПРИОРИТЕТНА ОС “Свързаност”



### ПРИОРИТЕТ: РАЗВИТИЕ НА ТРАНСПОРТНАТА ИНФРАСТРУКТУРА

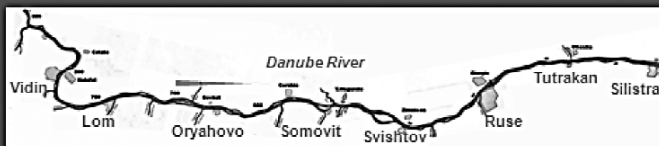
**Комплексно проектно направление № 1:** Изграждане и модернизация на инфраструктурата по Транс-европейски транспортен коридор № 7:

**Компоненти (конкретни проекти):**

- Изграждане на мост над р. Дунав при Силистра – Кълъраш (“Дунав мост III”);
- Изграждане и рехабилитация на довеждаща инфраструктура до „Дунав мост III”, промяна на трасето и експлоатационните възможности на съществуващата жп линия, промяна в габаритие и товарносимостта на път I-7;
- изграждане на мост над р. Дунав при Оряхово – Бекет („Дунав мост IV”);
- изграждане, реконструкция и модернизация на фериботни комплекси:

- изграждане на фериботен комплекс Лом – Раст;
- подобряване на транспортната инфраструктура, свързана с функционирането на новоизградения фериботен комплекс Никопол – Турно Магуреле;
- изграждане на източен път, който да установи връзка между фериботен комплекс Оряхово и вътрешността на страната като даде възможност за разделяне на потока от МПС за двете дестинации Плевен и Враца;
- изграждане, реконструкция и модернизация на пристанищната инфраструктура;
- изграждане и реконструкция на инфраструктурата на пристанище Силистра, Никопол и Лом;
- изграждане на пътническо пристанище и фериботна връзка между Тутракан и Олтеница;

## СВЪРЗАНОСТ Българските пристанища на р. Дунав



### ➤ Инфраструктура за международен транспорт

- Железопътен и пътен достъп
- Фериботни и ро-ро услуги
- Терминали за контейнери
- Логистични центрове
- Интермодални терминали (интермодален терминал в Русе – индикативна стойност – €20 млн)

### ➤ Развитие чрез схеми за концесия

- подобряване на трансграничната мобилност в района Свищов – Зимнич чрез усъвършенстване на достъпа до елементите на транспортната инфраструктура;
- подобряване на корабоплаването по река Дунав;
- изграждане на „Дунавски панорамен път” - реконструиране и ремонт на паралелните на реката пътни участъци от Видин до Силистра;
- Реконструкция и възстановяване на панорамен път II-52 (Русе – В. Търново) – Пиргово – Мечка – Новград – Свищов от км. 0+000- 34+000;
- рехабилитация на Път II-11 Видин – Лом;
- изграждане на пътна отсечка от РП II-81 “Вход на гр. Лом” стр. км 0+000 до стр. км 4+720;
- изграждане на веломаршрут и велоалеи по крайбрежната ивица от Видин до Силистра – Дунавска велопътека (част от транс-европейската велосипедна алея по река Дунав.

## Свързаност Подобряване на корабоплаването по р. Дунав

- Подобряване на корабоплаването в общия българо-румънски участък на р. Дунав от км 530 до км 520 – Батин и от км 576 до км 580 – Белене
- Създаване на речна информационна система в българската част на р. Дунав
- Информационна система за управление на трафика на плавателните съдове (VTMS – Phase 3)
- Подобряване на системите за навигация и топохидрографните измервания по р. Дунав
- “IRIS Europe II-2008-EU-700000-S” – TEN-T Project



**Комплексно проектно направление № 2: Изграждане и модернизация на инфраструктурата по Транс-европейския транспортен коридор № 4**

**Компоненти (конкретни проекти):**

- Изграждане на втори мост на река Дунав при Видин – Калафат (в процес на изпълнение - ИСПА);
- реконструкция и обновяване на първокласен път (E79) Видин –
- Монтана – Враца – Ботевград;
- обновяване и реконструкция на Северен околоръстен път на София (Северна тангента);
- изграждане на автомагистрала „Люлин” (в процес на изпълнение);
- изграждане на автомагистрала „Струма”;
- реконструкция и модернизация на железопътната линия Видин – София – Кула.

**Комплексно проектно направление № 3:** Развитие и модернизация на инфраструктурата по Транс-европейски транспортен коридор № 9:

**Компоненти (конкретни проекти):**

- Реконструкция и модернизация на „Дунав мост-1” Русе – Гюргево и прилежащата към него железопътна линия;
- изграждане на интермодален терминал Русе;
- изграждане на южен – югоизточен обходен път на гр. Русе (от главен път I-5 Русе – Велико Търново, през главен път I-2 Русе – Варна до главен път II-21 Русе – Силистра);
- подобряване на достъпа на Еврорегион Русе - Гюргево до пан-европейски коридор № 9;
- рехабилитация на транспортната инфраструктура за развитието на транс-граничното сътрудничество в региона Гюргево – Русе (R.O.A.D. ГЮРГЕВО – РУСЕ)
- реконструкция и изграждане на четирилентов път I-5 Русе – В.Търново от km. 6+600 до 65+200”;
- проектиране и изграждане на тунел под „Шипка”.

**Комплексно проектно направление № 4:** Развитие и модернизация на инфраструктурата по Транс-европейски транспортен коридор №10:

**Компоненти (конкретни проекти):**

- Изграждане на Автомагистрала София – Калотина;
- изграждане на Северна тангента на гр. София;
- изграждане на Магистрала „Марица”.

**Комплексно проектно направление № 5:** Развитие и модернизация на транспортната инфраструктура по направление Дунав – Черно море (Русе – Разград – Шумен – Варна):

**Компоненти (конкретни проекти):**

- Реконструкция и изграждане на четирилентов път I-2 Русе – Разград – Варна от km.12+208 до 37+300;
- път I-2 „Русе – Разград” от km 54+700 до km 61+053 и от km 63+420 до km 69+300;
- път I-2 “Разград - Шумен” от km 88+010 до km 92+700;

- възстановяване на проектните параметри на железопътната линия Русе – Варна.

**Комплексно проектно направление № 6:** Изграждане на автомагистрала „Хемус” и реконструкция и модернизация на първокласните пътища от магистралата към дунавските пристанища:

**Компоненти (конкретни проекти):**

- Изграждане на автомагистрала „Хемус” от Ябланица до Шумен;
- изграждане и реконструкция на първокласните пътни връзки от магистралата към пристанищата на Никопол и Свищов.

### **ПРИОРИТЕТ: ЕНЕРГИЙНИ МРЕЖИ**

**Комплексно проектно направление № 7:** Енергийна ефективност и изграждане на инсталации за възобновяеми енергийни източници

**Компоненти (конкретни проекти):**

- Изграждане на фотоволтаична електроцентрала – община Белоградчик;
- изграждане на фотоволтаични електростанции – община Мизия, община Гиген и община Павликени;
- реализация на мерки за енергийна ефективност на жилищни и обществени сгради;
- изграждане на демонстрационно селище с нулево енергийно потребление.

**Комплексно проектно направление № 8:** Газифициране на региона

**Компоненти (конкретни проекти):**

- Газифициране на региона пренос Добрич-Силистра;
- изграждане на газоцентрала (област Монтана).

### **ПРИОРИТЕТНА ОС “Околна среда и превенция на риска”**

### **ПРИОРИТЕТ: ОПАЗВАНЕ НА РЕКА ДУНАВ – НАМАЛЯВАНЕ НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО НА ВОДИТЕ**

**Комплексно проектно направление № 9:** Интегрирано управление и пречистване на водите

**Компоненти (конкретни проекти):**

- Проектиране и изграждане на инфраструктурата за отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места над 10 000 екв. жители и поэтапна подготовка за изграждането на ГПСОВ в населени места между 2000 до 10 000 екв. жители в Дунавски район за басейново управление;
- реконструкция на водопроводна и канализационна мрежа и изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води на гр. П.Тръмбеш;
- интегрирано управление и пречистване на водите в град Лом;
- интегрирано управление и пречистване на водите, изграждане на пречиствателни станции за питейни води и пречиствателни станции за отпадни води (16 проекта Павликени, Кубрат, Сухиндол, Никопол, област Габрово, област Видин);
- изграждане и реконструкция на водопроводна и канализационна мрежа (14 проекта - Кубрат, Априлци, област Видин);
- реконструкция на магистрален водопровод (1 проект Кубрат);
- интегрирани проекти за водния цикъл в населени места (6 проекта – област Ловеч).

Създаване на системи и мрежи за качествен и количествен мониторинг и контрол на водите, осигуряване на данни за ефективно управление на водните ресурси:

- Изграждане на станции за наблюдаване качеството и чистотата на водите на държавните граници по поречието на р. Дунав (1 проект, област Видин);
- доставка на технически средства за контрол чрез взимане на проби (пробоотбор) при съмнение за замърсяване на водите на р. Дунав;
- създаване на интегриран оперативен център за мониторинг управление и превенция на кризи, бедствия и аварии (1 проект-Русе).

**Комплексно проектно направление № 10:** Подобряване системите за управление на отпадъците и възстановяване на нарушените терени и природните ландшафти:

**Компоненти (конкретни проекти):**

- Изграждане на завод за преработка и рециклиране на твърди битови отпадъци (2 проекта-община Силистра);
- изграждане на депа за твърди битови отпадъци (1 проект, община Видин);
- почистване на речните корита на реките на територията на областта, които се вливат в последствие в р. Дунав (1 проект – област Габрово).

**ПРИОРИТЕТ: ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЗАПАЗВАНЕ НА ПРИРОДНОТО И БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ**

**Комплексно проектно направление № 11:** Възстановяване на влажните зони и опазване на биоразнообразието по поречието на Дунав

**Компоненти (конкретни проекти):**

- Разработване на нови и актуализиране на действащи планове за управление на защитени територии по поречието на река Дунав и изпълнение на дейностите заложи в тях;
- изграждане на мрежата от защитени зони по Natura 2000 и поэтапно изготвяне на планове за управление на защитени зони по поречието на река Дунав;
- реализиране на дейности за застрашени животински и растителни видове, срещащи се по поречието на река Дунав;
- реализация на проекти, свързани с възстановяване на влажни зони по поречието на река Дунав;
- опазване и мониторинг на биоразнообразието на територията на Природен парк "Персина" (1 проект);
- залесяване на неземеделски земи (1 проект);
- изграждане на екоурбанистични зони в Еврорегион Долен Дунав (1 проект В.Търново);
- изграждане на Крайдунавски парк в гр. Белене (1 проект);
- реконструкция на Северен градски парк - гр. Разград (1 проект).

**Комплексно проектно направление № 12:** Мониторинг на качеството на факторите на околната среда в

общините от Дунавския регион

**Компоненти (конкретни проекти):**

- Предпроектно проучване за осъществяване на необходимите мерки за борба с опустиняването на територията на Южна и Северна Добруджа (България и Румъния);
- проект за партньорство за съвместни действия срещу климатичните промени (Община Ценово - България и Комана – Румъния ).

**ПРИОРИТЕТ: ПРЕВЕНЦИЯ  
НА РИСКА**

**Комплексно проектно направление № 13:** Интегрирано оперативно управление и превенция на кризи, бедствия и аварии.

**Компоненти (конкретни проекти):**

- Изграждане на подпорни стени, диги и брегоукрепителни съоръжения, укрепване на бреговата ивица (9 проект - Бяла, Беленска река, област Видин);
- ефективно управление на извънредните ситуации в трансграничен регион Гюргево – Русе (1 проект, Бяла);
- превенция срещу свлачища в района на гр. Мизия и с. Сараево;
- укрепване на десния бряг на р. Дунав в участъка на гр. Белене, община Белене, област Плевен;
- укрепване коритото на източен ръкав на река Беленска Община Бяла;
- изграждане на защитно съоръжение – дига Община Козлодуй;
- почистване на речните корита на реките на територията на областта, които се вливат в последствие в р. Дунав за предотвратяване на последиците от големи водни обеми и ограничаване на промишлените замърсители;
- възстановяване на напоителна и отводнителна система по Дунавското крайбрежие (идея 2011 – 2013, 2014 – 2020).

**Комплексно проектно направление № 14:** Изграждане на обща система за превенция на природни и технологични рискове, включително на системи за ранно предупреждение.

**Компоненти (конкретни проекти):**

- Оценка на риска от наводнения, изработване на карти на регионите с риск

от наводнения в Дунавски район за басейново управление. За целта могат да се използват приложимите за целия Дунавски речен басейн методи за картиране на такива региони и оценяване на уязвимостта от наводнения, разработени в рамките на проект FLOODRISK;

- завишаване на контрола и осигуряване екологосъобразното ползване на водните обекти за добив на инертни материали в Дунавски район за басейново управление;
- изграждане на геозащитна система за предотвратяване на риска от наводнения (2 проекта – Никопол и Турну Мъгуреле ).

**ПРИОРИТЕТ: ПРОМОТИРАНЕ  
НА ПРИНЦИПИТЕ  
НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ**

**Комплексно проектно направление № 15:** Насърчаване на опазването на околната среда и популяризиране на климатичните промени и тяхното въздействие

**Компоненти (конкретни проекти):**

- Развитие на екоурбанистични зони в Еврорегион Долен Дунав – модели за устойчиво градско развитие (I етап-предварително проучване за проектиране и изграждане);
- насърчаване на опазването на околната среда и популяризиране на климатичните промени и тяхното въздействие върху трансграничен регион Видин-Долж;
- повишаване на капацитета на общинските и областните администрации и НПО във връзка с устойчивото развитие на региона. Организиране на обучения, дискуссионни форуми, кръгли маси, бизнес изложения и др. (Разработен проект, 2011-2013).

**ПРИОРИТЕТНА ОС “Социално-икономическо развитие, човешки капитал и межкултурен диалог”**

**ПРИОРИТЕТ:  
ТРАНСНАЦИОНАЛНИ  
ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ  
ИНИЦИАТИВИ И ПОДКРЕПА  
ЗА ИНОВАЦИИТЕ**

**Комплексно проектно направление № 16:** Засилване на транснационалния изследователски и научен обмен, създаване и развитие на изследователски центрове и програми.

**ПРИОРИТЕТ: СТИМУЛИРАНЕ  
НА ТЪРГОВИЯТА И  
ИНВЕСТИЦИИТЕ**

**Комплексно проектно направление № 17:** Изграждане на индустриални и технологични паркове и транспортно-логистични и панаирни центрове.

**ПРИОРИТЕТ: РАЗВИТИЕ НА  
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ**

**Комплексно проектно направление № 18:** Създаване и развитие на образователни и квалификационни центрове.

**ПРИОРИТЕТ: ЕФЕКТИВНО  
ИЗПОЛЗВАНЕ  
НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ  
ПОТЕНЦИАЛ**

**Комплексно проектно направление № 19:** Интегрирани проекти с междурегионален, трансграничен и транснационален характер.

**ПРИОРИТЕТ: НАСЪРЧАВАНЕ  
НА МЕЖДУКУЛТУРНИЯ  
ДИАЛОГ**

**Комплексно проектно направление № 20:** Създаване и трансфер на културни продукти и тяхната промоция.

**ПРИОРИТЕТНА ОС “Управление”**

**Комплексно проектно направление № 21:** Повишаване на административния капацитет, оптимизация на управленските практики, транснационалното сътрудничество на ниво администрации, привличане на неправителствения сектор като гарант за участието на гражданското общество в изпълнението на политиките.

Законодателството и политиките на ЕС имат централно значение в Дунавската стратегия. Чрез съгласува-

ността се подкрепя по-доброто изпълнение на правните задължения на ЕС, особено във връзка с единния пазар и околната среда. Тя дава също така своя принос за политиките в различни области, като транспорт (трансевропейската транспортна мрежа, която понастоящем е в процес на преразглеждане, както и бъдещата транспортна политика за държавите), енергийни мрежи (трансевропейската енергийна мрежа), стратегията за единния пазар (Акта за единния пазар) и програмата в областта на цифровите технологии за Европа. С визията на Дунавската стратегия за 2050 г. и целите за 2020 г. се оказва подкрепа и за постигане на изпълнението на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за периода след 2010 г.

Със стратегията се осигурява устойчива рамка за интегриране на политиките и съгласувано развитие на региона на река Дунав. С нея се определят приоритетни действия за превръщане на региона в регион на ЕС на 21-ви век.

Както се вижда от направения кратък преглед на предложените от българската страна конкретни проекти, в стратегията не са включени хидротехническите комплекси при Никопол и Силистра, като не е разглеждано и тяхното комплексно значение за подобряване на корабоплаването по река Дунав, транспортните връзки между Република България и Република Румъния, добиването на електроенергия и икономическото развитие на целия регион. Тези проекти не са разглеждани и предлагани и от румънската страна. Поради тази причина преди да говорим за конкретни проекти за двата хидровъзела, както и за тяхната реализация е особено важно да обединим усилията си със специалистите по водите на Република Румъния и да убедим правителствата на двете страни в огромната полза от тези проекти. Дунавската стратегия е отворена и при доказана полза и една позиция на българската и румънската страна тези проекти могат да бъдат предложени и включени към приоритетните проекти.